

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 2

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 2. – 684 с.
ISBN 978-617-8763-16-9**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-16-9

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Зміст

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА СЕРГІЯ КІВАЛОВА	16
--	----

СЕКЦІЯ 12. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ТА ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННИХ ТА ПОСТВОЄННИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНІ

<i>Цехан Дмитро Миколайович</i> КАДРОВА СТІЙКІСТЬ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ	18
<i>Самойленко Олена Анатоліївна</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	21
<i>Албул Сергій Володимирович</i> КРИМІНАЛЬНО-РОЗВІДУВАЛЬНІ ЗАХОДИ: ПОНЯТТЯ ТА СИСТЕМА	24
<i>Кубасенко Андрій Володимирович</i> СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
<i>Шершенькова Вікторія Анатоліївна</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНАЛІСТИЧНА	33
<i>Яцкевич Руслан В'ячеславович</i> СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ЗАГРОЗ ТА РИЗИКІВ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	35
<i>Бершавська Анастасія Сергіївна</i> СТРУКТУРА КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОСОБНИЦТВОМ ДЕРЖАВІ-АГРЕСОРУ	38
<i>Біцюк Андрій Володимирович</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОХОДЖЕННЯ НЕОБҐРУНТОВАНИХ АКТИВІВ	41
<i>Кірюхін Ігор Анатолійович, Костєв Степан Володимирович</i> ТАКТИКА ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ПОЛІЦІЇ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ПІД ЧАС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ	44
<i>Мурашко Анастасія Сергіївна</i> ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	47
<i>Пишненко Ірина Юрївна</i> ПРОГНОСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПОСТКРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ	50
<i>Сон Людмила Анатоліївна</i> СИСТЕМА ОБСТАВИН, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ВСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ	53

СЕКЦІЯ 13. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА

<i>Харитонов Євген Олегович</i> ПРИВАТНЕ ПРАВО ЯК АНТРОПОЛОГІЧНА ОСНОВА ПРАВОВОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	56
---	----

Мурашко Анастасія Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності*

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У сучасних умовах розвитку суспільних відносин, трансформації суспільства та триваючої діджиталізації спостерігається зростання рівня організованої злочинності, що насамперед спонукає до підвищення ефективності здійснення оперативно-розшукової діяльності (далі – ОРД), оскільки існуючі способи та методи збирання і обробки інформації у певних випадках можуть бути недостатніми для своєчасного виявлення, попередження та припинення злочинної діяльності. Інформація є ключовим ресурсом у процесі прийняття рішень підрозділами, які здійснюють ОРД, через це своєчасність, повнота та достовірність отриманих даних безпосередньо впливають на ефективність здійснення досудового розслідування. Зазначене вимагає удосконалення аналітичних інструментів, що дозволяють обробляти великі обсяги інформації та ухвалювати на їх основі тактично та стратегічно правильні рішення.

Оперативно-розшукова діяльність – особливий від владної, державної діяльності, яка здійснюється обмеженим колом чітко визначених суб'єктів та має специфічну мету [1, с. 4; 3, с. 26]. Д. Цехан, розглядаючи питання інформаційно-аналітичного забезпечення ОРД в установах виконання покарань, відзначає, що «це систематична та цілеспрямована діяльність оперативних підрозділів щодо отримання, систематизації, аналізу та подальшого використання інформації, отриманої з гласних та негласних джерел з метою вирішення поточних та стратегічних завдань протидії злочинності в установах виконання покарань» [4, с. 104]. В. Білецький відзначає, що «в центрі інформаційних відносин у сфері ОРД є оперативно-розшукова інформація, що являє собою відомості про осіб і факти, які становлять оперативний інтерес, усі їх елементи і взаємозв'язки між ними; відомості про саму систему ОРД, її складові елементи, характеристики, виконувані оперативно-розшукові дії та їх результати; відомості про умови оперативної обстановки, в яких здійснюється оперативно-розшукова діяльність, а також про стан самих оперативних апаратів. Зосередження і рух такої інформації у напрямі, що забезпечує вирішення завдань ОРД, створює інформаційні потоки. Останні характеризують пізнавальну діяльність оперативних підрозділів з орієнтацією на пошук, вивчення, оцінку й використання різномірної інформації» [2, с. 225].

Отже, опрацювання інформації для здійснення ОРД відіграє ключову роль для ефективного досягнення результатів, які стоять перед оперативними підрозділами, та вимагає постійного удосконалення способів та методів роботи з нею, тому необхідним є впровадження в роботу правоохоронних органів сучасних автоматизованих систем зі збору та аналізу даних. Зазначене створить

умови для швидкого опрацювання великих масивів інформації, що в подальшому скоротить час та витрати людських ресурсів під час дослідження та пошуку інформації, особливо, коли така злочинна діяльність характеризується ознаками серійності та/або розповсюджується на декілька регіонів. На наш погляд, в цьому аспекті доцільно використати зарубіжний досвід, прикладом якого може слугувати система Violent Criminal Apprehension Program (далі – ViCAP), створена Міністерством юстиції США у 1985 році, яка є єдиним у країні централізованим банком даних щодо насильницьких злочинів та призначена для аналізу поведінки правопорушників. Керована підрозділом поведінкового аналізу Федерального бюро розслідувань, ViCAP обслуговує федеральні, штатні, місцеві та іноземні правоохоронні органи. ViCAP зосереджується на насильницьких злочинах, які можуть мати серійний характер, зокрема: – убивства або замаху на вбивство, що можуть бути частиною серії та/або мають випадковий чи сексуально мотивований характер (за винятком злочинів, пов'язаних із діяльністю банд або незаконним обігом наркотиків); – сексуальні злочини – включаючи зґвалтування, зґвалтування неповнолітніх, содомію, інцест або сексуальне насильство із застосуванням предметів, що можуть бути частиною серії злочинів; – випадки зникнення осіб за наявності підозри щодо насильницького характеру події, коли особа залишається невстановленою або не знайдена; – невідпізнані людські останки, щодо яких є підозра або підтвердження факту вбивства. Національна база даних злочинів ViCAP надає правоохоронним органам можливість здійснювати збір, аналіз та порівняння даних про насильницькі злочини, сприяючи встановленню можливих зв'язків між кримінальними подіями на місцевому, регіональному, штатному та національному (а інколи й міжнародному) рівнях [5].

Використання такого роду міжнародного досвіду може позитивним чином відобразитися на результативності досудового розслідування, оскільки централізовані загальнодержавні інформаційно-аналітичні системи дозволять систематично накопичувати та обробляти інформацію щодо кримінальних правопорушень, здійснювати їх класифікацію та упорядкування, водночас, зважаючи на те, що сфера дії такого роду систем поширюється на територію всієї країни, це надає можливість встановлення спільних ознак, зв'язків між окремими кримінальними правопорушеннями, досудове розслідування щодо яких, в умовах сучасності, здійснювалося ізольовано. Водночас важливим аспектом функціонування такого роду інформаційно-аналітичних систем є можливість міжвідомчого використання інформації, оскільки наразі під час здійснення своєї діяльності правоохоронні органи нерідко стикаються з проблемою ізольованості інформаційних баз даних, що у свою чергу обмежує функціональну спроможність під час пошуку інформації. Натомість створення уніфікованої інформаційно-аналітичної системи дозволить підвищити якість аналітичних продуктів та забезпечить швидкий доступ до необхідної слідству інформації. Слід підкреслити, що наявність такого роду системи даних створює також певні загрози, зокрема, це

стосується забезпечення захисту даних та створення системи, яка б запобігала та попереджувала витік інформації.

Можна зробити висновок, що запровадження на території України централізованої інформаційно-аналітичної системи створює значний потенціал для підвищення рівня результативності досудових розслідувань та створить передумови для переходу правоохоронних органів з реактивної моделі діяльності до превентивної. Водночас слід зазначити, що ефективність запровадження такого роду систем передбачає інтеграцію інформаційних ресурсів правоохоронних органів, створення безпечових умов, пов'язаних з належним забезпеченням захисту інформаційних даних, та підготовку висококваліфікованих кадрів, які будуть здійснювати обробку та опрацювання аналітичного матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Албул С. В. Оперативно-розшукова діяльність: сучасні доктринальні та праксеологічні концепти. *Воєнний стан: теоретико-праксеологічні проблеми юриспруденції* : колективна монографія. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2024. С. 1–24. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-421-7-1>
2. Білецький В. О. Перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення оперативно-розшукової діяльності в Україні. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 3. С. 224–230. URL: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2022-3-224-230>
3. Оперативно-розшукова діяльність: навчальний посібник / С. В. Албул, С. О. Єгоров, Т. Г. Щурат та ін.; за заг. ред. проф. С. В. Албула. Одеса : ОДУВС, 2023. 375 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/393391241_Operativno-rozshukova_dialnist_navcalnij_posibnik
4. Цехан Д. М. Інформаційно-аналітичне забезпечення оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів установ виконання покарань. *Вісник кримінального судочинства*. 2021. № 1-2. С. 102-110. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc454612-c43d-42e2-9080-04267ee90b1b/content>
5. Behavioral Analysis. *FBI*. URL: <https://www.fbi.gov/how-we-investigate/behavioral-analysis>

Ключові слова: оперативно-розшукова діяльність, інформаційно-аналітичне забезпечення.
Key words: operational and investigative activities, information and analytical support.